וכפה וקדמה ארבעה דורות בישראל. עובד יום דוד שלמה ומילו לעירה לף תמת בישראל עד לחבעה[ט] להוה מנעמה העמונית: **מתני' החטאת תמות.** לומה הבהמה שהפריקה לשם חטאת תמות וכי היכי טעמא דפרשין[א] לעיל ט[ו]לגריכה כפרה והוית כחטאת שממנו בעליה דגמירי למימה מזלה: **ונחלקין ליום אחד.** כלומר לכך יש עליהן עדיין תורת שלמים דנחלקין ליום אחד ולענין זה אינם כשלמי נזיר דתינן טעונין לחם: **מעות שתומין.** שלא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים הרי אלו יפלו לנדבה ולוקחים בהן עולות[ב] הבאר למזבח והעורות לכהנים: (ד) **שלמים יביאו שלמים.** ותע"ל לתין מועלים בהן [ג] וכדמפרש בפ"ק דמסכת מעילה (דף ו:): **גמ' מאן תנא דלא משעבד לה.** מלן הוא תנא דתני דקסבר שאם היתה הבהמה שלו לא חייל עליה קדושה כלל דאמר תנא ותרעה בעדר משום דבעל לא משעבד לה להניח קרבנותיה כלל וכי מפריקה לה היא לנזילות [ד] הרי הוא כמי שמקדיש דבר שאינו שלו דתין בדביו כלום: **אמר רב חסדא רבנן היא דאי ר' יהודה היא אמאי תצא ותרעה בעדר.** הא משתעבד לה: **דתניא ר' יהודה אומר** אדם מביא קרבן עשיר על אשתו ובן כל קרבנותיה שהיא חייבת שכך כתב לה כל אחריות דאית ליך עלי מן קדמת דנא רבא אמר אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא לה לא איכא דאמרי מאן תנא אמר רב חסדא רבי יהודה היא וכי משעבד לה במילתא דצריכא לה לא דאי רבנן לא משעבד לה כלל (ה) **אלא היכי דמי דמשעבד לה הוה דנפשה דאקנייה לה וכיון דאקני לה הוה דנפשה**

רבא

זכתה וקדמה ארבעה דורות בישראל למלכו':

מתני' (ו)א**האשה שנדרה בנזיר והפרישה את בהמתה ואח"כ היפר לה בעלה אם שלו היתה הבהמה תצא ותרעה בעדר ואם שלה היתה הבהמה** ב**החטאת תמות** ג**ועולה תקרב עולה** (ז) **שלמים ותקרב שלמים ונאכלין ליום אחד ואינו טעונין לחם** ג[ב]**היו לה מעות סתומין יפלו לנדבה** ג**מעות מפורשין דמי חטאת ילכו לים המלח** ד**לא נהנין ולא מועלין בהן** ה**דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן** ו**דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם: גמ'** מאן תנא דבעל לא משתעבד לה אמר רב חסדא רבנן היא דאי ס"ד רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה בעדר הא משתעבד לה ז**דתניא** ח**ר' יהודה אומר** ט**אדם מביא קרבן עשיר על אשתו ובן כל קרבנותיה שהיא חייבת שכך כתב לה כל אחריות דאית ליך עלי מן קדמת דנא רבא אמר אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא לה לא איכא דאמרי מאן תנא אמר רב חסדא רבי יהודה היא וכי משעבד לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא לה לא דאי רבנן לא משעבד לה כלל (ט) **אלא היכי דמי דמשעבד לה הוה דנפשה דאקנייה לה וכיון דאקני לה הוה דנפשה**

רבא

ארבעה דורות בישראל. עובד יום דוד שלמה ומילו לעירה לף תמת בישראל עד לחבעה[ט] להוה מנעמה העמונית: **האשה** שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה. שלמה בהמות בהמה לחטאת ובבא לעולה ואיל לשלמים שהן קרבן מזיר טהור ואמ"כ הפר לה בעלה אם משלו היתה הבהמה תצא ותרעה בעבור לכיון להיפר לה בעלה אין בעלה יכול להפר כאן מזיות כלל והבהמה שהפריש אין מולין עליה כדאמר בגמרא כי מקני לה מידי לגריכא לה מידי דלא גריכא לה לא מקני לה ומאי שלא היתה קודם לכן: **ואם** משלה **הבהמה.** ובגמרא מפרש מאין תצא לה שלא יהא לבעלה רשות בו: **החטאת** [תמות]. תע"ג להפר לה כדמפרש לה טעמא דמתניתין כיון דבעיא כפרה הוא לחטאת שמתו בעליה: **והעולה** תקרב עולה. ות"ת ולר' ישמעאל דאמר לעיל (דף יט.[ו]) דעולה נלו דורון הוא ולא קריבה כי הפר לה בעלה אלו פליג נמי למתני' דהכא דתני בהדיא דעולה קריבה עולה תע"ג להיפר לה בעלה וי"ל דלפי' רבי ישמעאל מודה בזיר טהור דעולת בהמה דורון הוא דדוקא גבי זיר טמא דכתיב ביה וכפר וכתיב עולה בהדיא קרא משמע ליה דעולה נמי בעי לכפרה: **שלמים** (נמי) יקרבו שלמים ונאכלין ליום אחד. כחומר שלמי זיר ולפי' למ"ד בעל מיעקר עקר [כיון] א) שהיה קדשם[1] לדין שלמי זיר יאכלו כל היום כחומר שבהן והא דקאמר בגמרא שלמי זיר שאכלו כמלותן (היינו) אין להם זרוע ומדמה ליה להכי היינו אין להם זרוע כמלותו שיטעון במנופה אבל מ"מ הזרוע מיתסר כחומר שלמי זיר ועוד לחומר ר"ת לאין להם זרוע היינו לאין להם זרוע בשלה שיתאבל עם האיל שלא נאבדו אלמקריבה: **ה"ג ואינם טעונין לחם.** כלפי[2] לכתיב על כפי המזיר ואין להם זרוע בשלה שיתאבל עם האיל שלא נאבדו אלמקריבה: **ה"ג ואינם טעונין לחם.** כלפי[2] לכתיב על כפי המזיר ואין כאן כפי המזיר להפר לה ואם הקדישו כבר טעון פדיים ואפילו אי מיעקר עקר גזירה שמא יאמרו הקדם יוצא בלא פדיים ואי מיגז גייז נמי מצי לפדות לאין לו קדושת הגוף עד שיסחט עליו הקרבן: **ה"ג** היו לה **מעות סתומים יפלו לנדבה.** היכא דהפר לה בגמרא מפרש[3] דהנהו סתומים יפלו לנדבה ב] למולין ולמזבח[4] דהיינו עולת נדבה ונסכיה בלין מצל ליבור וכן פי' בכל דוכתי דתניא יפלו לנדבה ולא תם למיתני הכא תם שלו הן מולין כדתני בריית מפורשים. ג] שפירש אלו דמיס לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים: **דמי חטאת ילכו לים המלח.** כיון דאילו היתה הבהמה הוה מזלה למיתה ולא [נהנין] מאותן מעות מדרבנן ולא מועלין דכיון דליס המלח אזלו לא קיימי קדמי [ה'] וה"ה לעיל גבי בהמה מלי למיתני לא נהנין ולא מועלין: **דמי עולה יביאו עולה.** דתורון הוא ומועלין בהם כיון דקריבין למזבח: דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם כדפרישית: גמ' **מאן תנא דלא משתעבד לה.** ולכך יש סברא לחלק בין בהמה דידיה דתני תצא ותרעה בעדר ואם [שלה] חטאת תמות דאי משתעבד לה לא היה סברא לחלק בין בהמה דידיה דתני תצא ותרעה בעדר ואם לא הפר לה היתה מקריבתה לחובתה ד] כיון דלקני לה כדמפרש בסמוך (הפר לה לא אמר להפ הוה בהמות דידה כדמפרש בסמוך) כי מקני לה מידי לגריכא לה[5] בימיד לגא לגריכא לה כגון להיפר לה לא מקני לה: **דאי** ס"ד רבי יהודה היא אמאי תצא ותרעה בעדר הא [משועבד] לה בתנאי כתובה] כדמפרש ומזיל וס"ד דתנאי כתובה עדיף ואפי' בימיד לגא לגריכא לה נמי משועבד לה: **דתניא ר' יהודה אומר מביא אדם קרבן עשיר על אשתו.** פי' אם עשיר הוא ח] [והיא חייבת קרבן עולה ויורד] לגיך להניח קרבן עשיר עליה ולא יוכל לומר והלא אין לה כלום ותניח קרבן עני וכן כל קרבנותיה שהיא חייבת להניח[6] קרבן בעבורה ולווקא מוהות שהיא חייבת כגון יולדת וזבה אבל נדריס ונדבות לאו כל כמינה לידור אלא לוס עולה ולומר ר"י דלווקא לומן שנתחייבה משנתחייבה ואילך ולא שנתחייבה קודם שנשתה: **הכי גרים** רש"י שכך כותבת [ליה] **כל אחריות דאית לי עלך מקדמת דנא** והכי ליתא [בתורת כהניס פרשת מלורע] ופירוש למאי שגרשה בעלה לאחר שקיבל לה בעלה כתובתה כותבת לו שוב התקבלתי כתובתי וכל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא [ליה] **כל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא** [למשוס] דמשועבד לה לגריכה לפוטרו בשעת גירושין: **אפי' תימא ר' יהודה כי משעבד לה במילתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא.** להפר לה לא משעבד לה כלל ותע"ג דמשועבד לה בתנאי בית דין הלכך בהמה שלו תלא ותרעה בעדר דהוו מולין גמורין ולא הוו בהמות טהור שלא נמיד בלא מומין ומקבל עליו כל אחריות שהיא חייבת. ודוקא קרבנות חובותיה. אבל נדרים ונדבות אפי' כהמתה: **אי"א דאמרי מאן תנא רבי יהודה היא וכי משעבד לה בתנאי כתובה** [לה] **בתנאי דלא צריכא לה** [לה בבי]. למי לגרבן לא משעבד כתובה והיכי למי שמשעבד לה שיכולה להקדיש מבהמותיו אם לא הפר לה כגון דאקנייה לה וכיון דאקני לה הוה דנפשה וכיון לתקני לה הוא לה דנפשה והוה לן למימר לחטאת תמות כמו [בשלה] כי תקני לה במילתא דלגריכא לה כגון אם לא הפר לה

הגהות התוספות

1. ל"ל שהיה קדשתם. 2. ל"ל כשאר שלמי זיר. 3. ל"ל תפרש. 4. ל"ל לקין המזבח. 5. ל"ל לגריכה לה כגון שם לא הפר לה, כמיתי כו'. 6. ל"ל לגיך להניח.

פי' הרא"ש

ד' דורות בישראל עובד ישי דוד שלמה ואילו צעירה עד רחבעם בן שלמה שבא מנעמה העמונית: מאן תנא דבעל לא משעבד לה. אמר רב חסדא רבנן היא. הלכך כל זמן שלא הפר לה הקנה לה משלו ומביאה כפרתה. וכי הפר לה במילתא דלא צריכה לא אקני לה דאי ס"ד ר' יהודה היא כיון דמשתעבד לה בתנאי כתובה ה"ל כאילו הפרישה משלה: אדם מביא קרבן עשיר על אשתו ובן כל קרבנותיה שהיא חייבת שכך כתב לה כל אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא. מכלל שכל אחריות שהיה עליה הוא הוה חייב לשלם ומזה פטרה אותו כשגרשה. וי"ס שכתוב בהם שכן כתב לה כל אחריות דאית לך עלי מן קדמת דנא. כשאדם נושא אשה הוא כותב זה הלשון ומקבל עליו כל אחריות שהיא חייבת. ודוקא קרבנות חובותיה. אבל נדרים ונדבות אפי' משנשאה אינו חייב כדפרישית וכן אם לוותה ואכלה קודם שנשאה אינו חייב לשלם כדמוכח פ' יש נוחלין דטבא ליה עבדו ליה. ואפי' לר' חנגאל שפסק שאם לוותה ואכלה בעל יורש הוי ופורע היינו דוקא מאותן נכסים שהכניסה לו ומשום פסידא דלוקח אבל מנכסיו לא דדוקא קרבנות חובותיה קבל עליו דלא ניחא ליה לאיניש שתהיה אשה אצלו מחוסרת כפרה: אלא היכי דמשעבד לה דאקני לה [וכיון דאקני לה] הוה לה דנפשה והוי כמו שהפריש משלה ולא מירעי שהקנה

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה שלמים וכו' כיון שהוא. תימא שהיא נממק. וי"ב שהוא: **ב]** ד"ה ה"ג היו וכו' יפלו לנדבה למולין. תימא למולין נממק. וי"ב נעולות למזבח כל"ל: **ג]** ד"ה מפורשים שפירש. תימא שפירש נממק. וי"ב פירוש: **ד]** ד"ה תמר רב חסדא וכו' תימא היכי קאמר בתחלה להפ הוי בהמות לחובתה ולא בעי למימר דמשעבד לה בתנאי כתובה כיון וכו' כי מקני לה מידי לגריכה לה כגון שם לא הפר לה וכו' לגיך להניח. ועי' יומא דף מג ע"ב ותוס' שם ועולה תקרב עולה. עי' יומא דף מג ע"ב ותוס' שם:

גליון הש"ס

מתני' החטאת תמות. עי' נדרים דף פג ע"ב ובתוס' שם ד"ה ואי ממנח: **שם** ועולה תקרב עולה. עי' יומא דף מג ע"ב ד"ה ואלו עולה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה שלמים וכו' כיון שהוא. תימא שהיא נממק. וי"ב שהוא: **ב]** ד"ה ה"ג היו וכו' יפלו לנדבה למולין. תימא למולין נממק. וי"ב נעולות למזבח כל"ל: **ג]** ד"ה מפורשים שפירש. תימא שפירש נממק. וי"ב פירוש: **ד]** ד"ה תמר רב חסדא וכו' תימא היכי קאמר בתחלה להפ הוי בהמות לחובתה ולא בעי למימר דמשעבד לה בתנאי כתובה כיון וכו' כי מקני לה מידי לגריכה לה כגון שם לא הפר לה וכו' לגיך להניח. ועי' יומא דף מג ע"ב ותוס' שם ועולה תקרב עולה. עי' יומא דף מג ע"ב ד"ה ואלו עולה:

נוסחת הריב"ן

ה] לכיון לגריכה כפרה הוית: **ו]** והכבר לשם: **ז]** דכל לפני זריקת דמים אין מועלין בהן וכדמפרש כו': **ח]** לגיודותה שרי ליה: **ט]** הוא"ל: **י]** בכ"י כתוב כאן בוה"ל מיכה למחרי מלן תנא דמשתרין ליה למחני ושם היתה שלו תנא ותרעה בעדר אמר רב חסדא כו':

מוסף רש"י

היו לה מעות סתומין. לגא פירשה אלו לחטאת ואלו לעולה (מנחות ד:). **יפלו לנדבה.** לשופרות, להלכה היא נזיר למזבח מקיני (שם). **דמי חטאת ילכו לים המלח.** כדין חטאת שמתו בעליה לעולה (שם ומעילה יא.). **לא נהנין.** מדרבנן, **ולא מועלין.** לאמר בשמעתא קמייתא דמעילה (ג.) חטאת המתות ומעות ההולכות לים המלח אין מועלין בהן לאחיוב קיימי ואלו קדשי גבוה הילכו (מנחות ד:). **דמי עולה יביאו עולה.** דתורון בעלמא הוא אלא לכפרה (מעילה יא.). **דמי שלמים.** אבל דמי שלמים יכיאו עולה (מעילה יא.). **נאכלין ליום אחד.** כאומר שלמי זיר טהור אלא טמא ומכאיבו לאחתיל מזיות טהרה (מנחות ד:). **ואין טעונין לחם.** משום דכתיב ביה ונתן על כפי המזיר ואין כאן זיר (מעילה יא. וכערי"ז מנחות ד:). **אדם מביא קרבן עשיר על אשתו.** שהוא חייב בקרבן נידתה ובקרבן, ואם הוא עשיר אין יכול לומר הא אין לה כלום ואיפטר בקרבן עני (ב"מ קז.) ואין ממרינין לעשיר עמיה היא, דמה שבקשה אשה קנה בעלה, אלא כל הקרבנות שחייבת מביא עליה (נדרים לה:). **שכך כתב לה כל אחריות כו'.** ה"ג לה נמו"כ ל"ל יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב בהן, שכן היא כותבת לו אחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא, והכי פירושה לפיכך אם גירשה ונתן לה כתובתה ועדיין קרבנותיה עליה אינו חייב בהן, שכך כותבת לו בתוך השובר שכותבת לו על קבלת כתובתה התקבלתי כתובתי ואחריות דאית לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות שהיה עליך מלפני היום הזה. ולשון הספריס אינו יודע לפרשו כראוי (ב"מ קז.).